

Rar

M

11

H

Franciscus v.S.

1

BIB

Rar

m

II

H

Franciscus v. S.

I

MENGELINGEN.

IKONOLOGISCH
INSTITUUT DER
RIJKSUNIVERSITEIT
UTRECHT

x 94/51/25

BIBLIOTHEEK UNIVERSITEIT UTRECHT

3027 936 2

1959/212

„Aan den Heer Alberdingk T

»Ik heb met genoegen gezien, dat dit bloeme
tot inleiding uwer Mengelingen zal dienen. Ik
u aan als een blijk van achting en vriendschap,
feestkrans bij het vieren van dit Jubilee van den A

A. M. OOMEN.

ja

ZINNEBEELDEN VAN DEN H. FRANCISCUS VAN SALES,

aan de bloemen- en vruchtenwereld ontleend.

La bouquetière Glycera, scavoit si proprement diversifier la disposition, et le meslange des fleurs, que elle mettoit en ses bouquets.

Ainsi le saint Esprit dispose et arange avec tant de variété les enseignemens de dévotion.

Préface de la *Vie Dévote*.

Het ruikerbindstertjen Glycera wist zoo netjens en met zoo keurige afwisseling de bloemen te schikken, die zij in hare tuiltjens plaatste.... Zoo schikt en verdeelt de H. Geest met groote verscheidenheid de godvruchtige onderrichtingen.

Voorr. v. h. *Godvr. Leven*.

Abrikoos (*Armaniacum vulgare*).

Evenals de vrucht van den Abrikozenboom door suiker of honig voor bederf bewaard blijft, zoo zal ook ons hart voor het bederf der zonden bewaard blijven door het lichaam en bloed van Jezus Christus 1).

Alsem. (*Artemisia Absinthium*).

De Alsem is het zinnebeeld van de zonde. Hoe kan men na de zoetheid der goddelijke liefde gesmaakt te hebben, het water der zonde drinken, door den Alsem bitter gemaakt 2).

1) *Vie dév.* P. 2, ch. 20.

2) *Amour de Dieu*, L. 10, ch. 1.

Er zijn menschen, die het hart vol bitterheid hebben, en het oordeel over anderen in Alsem veranderen 1).

God beminnen, bij de bitterheid van den Alsem, is een bewijs van liefdevolle getrouwheid 2).

Wij moeten in het leven meer Alsem dan honig gebruiken. (Een zinnebeeld van heilig geduld 3).

Het kind zal de moeder kussen, wanneer zij het suiker geeft, maar de liefde zoude grooter wezen, wanneer het haar kuste na bitteren Alsem 4).

Gelukkig zijn degenen, welke zich in droefheid verheugen en den Alsem in honig veranderen. 5).

Door de brandende liefde van den H. Franciscus werden, zijne wonden gevoeliger, even als de honig de bitterheid van den Alsem vermeerdert 6).

Monnikskap. Wolfkruid. (*Aconitum Napellus*).

De honig, die de bijen op het *Aconitum* verzamelen, is vergiftig. Zoo ook zal de vriendschap wezen, die gegrond is op het kwaad 7).

De honig van het *Aconitum* is zoeter van smaak dan andere honig. De wereldsche vriendschap is schijnbaar honigzoet, omdat zij zinnelijk is, doch de ware vriendschap is eenvoudig, en gegrond op de deugd en de liefde Gods 8).

Kuisch-Boom. (*Vitex. Agnus castus*).

Evenals een tak van den Kuischboom den reiziger tegen vermoeyenis beveiligt, wanneer hij dien met zich draagt,

1) Vie dév. P. 3, ch. 28. 2) Lettre 149. 3) Lettre 867.

4) Vie dév. Liv. 4, ch. 14. 5) Lettre à Ste Chantal, 14 Août, 1609.

6) Amour de Dieu, Liv. 5, ch. 6. 7) Vie dév. P. 3, ch. 17.

8) Vie dév. 3. P. ch. 20.

zoo ook zal het dragen van het kruis de vermoeyenis ondersteunen 1).

Men zegt dat degenen, die op de takken van den kuischboom slapen, kuisch en eerbaar worden. Zoo ook degenen die rusten op het hart van Jezus Christus 2).

Knoflook. (*Allium sativum*).

Wanneer de Magneet met knoflook bestreken wordt, zal hij het ijzer niet meer aantrekken. Zoo zal ook het hart van den mensch, door de zonde, de liefde Gods verliezen 3).

De geur der rozen wordt sterker, wanneer de knoflook in de nabijheid der rozenboomen geplant is. Zoo ook zal de liefde Gods verhoogden, door het medelijden in het lijden van den Zaligmaker 4).

Amandel-Boom. (*Amygdalus communis*).

Men heeft het middel gevonden bittere amandelen in zoete te veranderen, door aan den voet van den boom het sap te laten wegvloeien: even zoo kan de mensch zich ontdoen van de bitterheid des harten. 5).

Wanneer men eenige letters op een amandelpit schrijft, en haar, zorgvuldig in den bolster gelegd, plant, beweerden sommige hoveniers, dat alle de vruchten van den boom dezelfde letters zullen dragen. Zoo ook moet men bij den mensch beginnen, met het inwendige (het hart) te zuiveren, wanneer hij in zonde leeft.

- 1) *Amour de Dieu*, Liv. 8. ch. 5. 2) *Vie dév.* 3. P. ch. 13.
 3) *Amour de Dieu*, Liv. 7, ch. 14. 4) *Am. de D.* Liv. 5, ch. 6.
 5) *Vie dév.* P. 1, ch. 24.

Die Jezus Christus in het hart draagt, zal weldra in zijne uiterlijke handelingen dit te kennen geven. 1).

Wanneer de bokken de zoete amandelen met de tong aanraken, worden zij bitter: zoo wordt ook het hart van den mensch bedorven, door oneerbare woorden. 2).

De Amandelvrucht is een zinnebeeld van het lijden van den Zaligmaker. De buitenste boister en de harde houtachtige schaal moeten verbrijzeld worden, om tot de pit te komen. Die schaal van hout is een zinnebeeld van het Kruis. De pit, waaruit men de zachte olie kan persen, is een zinnebeeld van de Godheid 3).

Even als de Amandelboom, die vroegtijdig zijne bloemen opent, door de koude wordt verrast, en dan geene vruchten draagt, zoo zullen ook de wereldsche menschen, die vroegtijdig ontluiken in hoovaardigheid en eerzucht, door de koude van vernedering overvallen worden, waardoor zij de vruchten hunner daden zullen verliezen 4).

Angelica-kruid. (*Angelica Archangelica*).

Van degenen, die het Angelica-kruid gegeten hebben, zal de adem aangenaam en welriekend zijn; zoo zullen ook de woorden, fraai, beschaafd en eerbaar wezen van degenen, die de engelreine deugd van zuiverheid en de welvoegelijkheid in het hart dragen 5).

De goddelijke liefde is even als de Angelica-plant, waarvan de wortels, de bladeren en de stengels welriekend zijn 6).

Anijsplant. (*Pimpinella anisum*).

1) Vie dév. P. 3, ch. 23. 2) Vie dév. P. 3, ch. 13.

3) Serm. s. l. Nat. 4) Des vertus de St. Joseph, Entretien 19.

5) Vie dév. P. 3, ch. 27. 6) Préf. du traité de l'amour de Dieu.

Weest voorzichtig niet te veel te hechten aan inwendige aandoeningen van godsvrucht, die God somtijds in het hart zendt; het is daarmede als met de suiker en de anijsolie, die de artsenijmenger bij de bittere medicijnen voegt. De zieke moet er de bitterheid van proeven om genezen te worden ¹⁾.

Aproxis. (*Cassia nigra*).

De Aproxisboom trekt gemakkelijk het vuur aan, even als ons hart gemakkelijk tot kwaad geneigd is ²⁾.

Op eene andere plaats gebruikt de H. Franciscus van Sales hetzelfde zinnebeeld, voor de aantrekkelijkheid van de goddelijke liefde ³⁾.

De Boom in het algemeen.

De boom, die geen sap meer bevat, en in het voorjaar geene bladeren doet uitspruiten, is gelijk het dood geloof ⁴⁾.

Evenals een boom door den stormwind ontbladerd wordt en zijne takken verliest, zal ook de christelijke liefde verminderen, wanneer zij door slechte geneigdheid tot zonde geslagen wordt ⁵⁾.

Het natuurlijk verstand is een goede boom, dien God in ons geplant heeft, en die goede vruchten draagt; doch die vruchten hebben weinig waarde in vergelijking van die, welke door de genade voortkomen ⁶⁾.

De rechtvaardige is als een boom, die bij het water geplant is. De christelijke liefde, die de ziel besproeit, doet deze vruchten van deugd voortbrengen ⁷⁾.

1) Entr. 20 de la prétention religieuse. 2) Vie dév. P. 3, ch. 18.

3) Am. d. Dieu, Liv. 5, ch. 3. 4) Serm. d. la 2me semaine de Carême.

5) Am. de Dieu, Liv. 4, ch. 2. 6) Am. de Dieu, L. 9, ch. 1.

7) Vie dév. P., 3 ch. 1.

De mensch is op de wereld als een boom, die door den Schepper geplant is. Hij wordt door zijne wijsheid gekweekt en met het bloed van Jezus Christus besproeid, opdat het goede vruchten zoude dragen ¹⁾.

Wanneer wij den boom van deugd in ons geplant en besproeid hebben, zal God den wasdom geven (Cor. III, 6) ²⁾.

De mensch is gelijk een omgekeerden boom, waarvan de takken naar beneden en de wortels om hoog gaan. De boom ontvangt het voedsel door de wortels uit de aarde; de mensch ontvangt met de wortels van het gebed het hemelsch voedsel ³⁾.

De vogelen maken hunne nesten in de boomen; de herten verbergen zich tusschen de struiken, om een frissche schuilplaats te hebben.

Het hart van den mensch moet een schuilplaats zoeken op den Calvarieberg, in de wonden van den Zaligmaker ⁴⁾.

Toen de H. Francisca geknield lag aan den oever van een beekje om er te bidden, riep zij uit in verrukking: Evenals het water van het beekje, stroomt de goddelijke genade.

Een andere zag een boom met bloemen overdekt, en zuchtte zeggende: Ach, waarom ben ik alleen zonder bloemen in den bloemhof van de H. Kerk?

Een derde zag kleine kiekentjes onder de vleugelen van eene hen verzameld: en riep uit: Heer, bewaar ons onder de lommer uwer vleugelen ⁵⁾.

Het gebed is de boom van verlangen, onder wiens schaduw wij ons moeten verfrissen ⁶⁾.

1) Lettr. 860*. 2) Am. d. Dieu, L. 9, ch. 7.

3) Serm. d. l'oraison. 4) Vie dév. P. 2, ch. 12.

5) Vie dév. P. 2, ch. 13. 6) Vie dév. P. 2, ch. 1.

Evenals Elias insluimerde onder den Geneverboom, moeten wij rusten onder het kruis van onzen Zaligmaker in den slaap van heilige overdenking. 1).

Boom van het eiland Pylos.

De nederigheid, die de deugd verbergt om haar te bewaren, vertoont haar echter, wanneer de liefdadigheid zulks vraagt; evenals de boom van het eiland Pylos, welke des nachts zijne schoone roode bloemen sluit, om ze bij het opkomen der zon te openen 2).

Boom van Tivoli.

Plinius verhaalt, dat hij te Tivoli een boom gezien heeft, waarop verschillende vruchten geënt waren; zoo kunnen ook op den christenmensch alle de deugden geënt worden 3).

Treurboom. (*Nyctanthus. Arbor tristis*).

Een zinnebeeld van ongevoeligheid, omdat de bloemen van dezen boom zich niet naar het zonnelicht wenden 4).

Aspalathus.*

Evenals de schoone regenboog de planten, en vooral den Aspalathus-boom, welriekend maakt, zal ook de geur van genade nederdalen over de goede werken 5).

1) Sermon de l'oraison. 2) Vie dév. P. 3, ch. 5.

3) Am. d. Dieu, Liv. 9, ch. 5. 4) Am. d. Dieu, Liv. 11, ch. 3.

5) Am. d. Dieu, Liv. 11, ch. 5.

* Aspalathus, een welriekend hout (Dadon.)

Aspalathus ciliathus (*Bon Jardinier 1843*). Het is waarschijnlijk de bedoeling van den H. Franciscus geweest, dat, wanneer de regenboog zich vertoont, de lucht veel vocht bevat en daardoor de planten geuriger zijn.

Zooals de regenboog den Aspalathus geuriger maakt, heeft ook de Zaligmaker door de verlossing onze ellende nuttiger en aangenamer gemaakt dan ooit onze oorspronkelijke onschuld zoude geweest zijn ¹⁾.

Haagdoorn. (*Crataegus oxiacantha*).

O schoone Haagdoorn, op uwe takken dalen de vogelen neder uit den geestelijken hemel door de overdenking, en kweelen er zoet de heilige lofgezangen ²⁾.

De beproevingen, die God ons toezendt, zijn blijken zijner liefde. Hij is met ons op de Haagdoorn onzer genegenheid ³⁾.

Het Koningskruid. (*Oxymum basilicum*),

De Marjolein. (*Origanum majoranoides*),

De Kruidnagel. (*Caryophyllus aromaticus*),

De Kaneel. (*Laurens cinnamomum*),

De Muskaat. (*Myristica moschata*),

zijn allen welriekende kruiden, die, onderengemengeld, een aangenamen reuk verspreiden; doch de geestrijke olie, die men door overhaling er uit bekomt, is veel geuriger, omdat zij van de grondstoffen gescheiden is en vluchtig gemaakt. Zoo is het ook met de liefde. De zinnelijke liefde kan met de geestelijke liefde verenigd zijn, doch deze laatste alleen is zuiverder, wanneer zij van het lichamelijke ontdaan is ⁴⁾.

Balsem.

De Balsem is eene geurige dikke vloeistof, welke uit sommige boomen druip: zooals de balsem van Toluta-

1) Amour de Dieu, liv. 2, ch. 5. 2) Serm. p. l'inv. d. l. croix.

3) Lettr. 75. 4) Am. d. Dieu, liv. 1, ch. 10.

rum uit de Toluifera Balsamum; de Balsem van Mekka uit de Balsamodendron, enz. De christelijke liefde is een balsem, geurig door de godsvrucht 1).

O God! wat is het te bejammeren, dat de balsem van geestelijke liefde, aan het bederf der vliegen wordt blootgesteld; die kostbare stof, die verdient met zoo veel zorg bewaard te worden 2).

Weest voorzichtig om bij het eindigen van het gebed, het hart in rust te houden, opdat er de balsem niet uitvloeie, die er door het gebed instroomde 3).

O Jezus, vervul ons hart met den heiligen balsem uws goddelijken Naams, opdat zijn aangename geur zich verspreide in alle onze zinnen en in alle onze daden 4).

Zie hier een kostbare balsem. Neem dagelijks een of twee druppelen bloed, die zijpelen uit de voetwonden van onzen Zaligmaker, doop er godvruchtiglijk, in den geest, uwe handen in, en breng ze op de plaats van uwe zonden met de aanroeping van Jezus' zoeten naam 5).

De liefde voor God is de koningin der deugden. De Balsemboom is de vorst der welriekende boomen 6).

Bergamot. (*Vorstenpeer*).

Men plukt de aardbeziën en kersen vóór de bergamotpeeren, volgens het jaargetijde hunner rijpheid. God verzamelt de vruchten ook, volgens de rijpheid in den boomgaard, dien hij geplant heeft 7).

1) Vie dév. P. 1, ch. 2. 2) Lettr. 30, Janv. 1606.

3) Vie dév. P. 2, ch. 8. 4) Serm. s. l. circ.

5) Lettres. 6) Am. d. Dieu, Liv. 3, ch. 2.

7) Lettre s. l. mort d'une jeune sœur.

Het Koren.

Evenals het koren, wanneer het gemalen, gekneed en tot brood bereid, in zijn deelen nauw verbonden is, waren ook de eerste christenen nauw vereenigd, door de christelijke liefde ¹⁾).

Ik zie dat alle jaargetijden in uwe ziel voorkomen. De winter, met dorheid en kwellingen; de lente, met den hemelschen dauw, en den geur der heilige bloemen; de zomer, met de warme begeerte Gode te behagen. Alleen de herfst schijnt u weinig vrucht te doen, en toch ziet men dikwijls, dat wanneer men het Graan dorscht en den wijn perst, men meer vruchten inzamelt, dan de oogst voorspeld heeft. In den hemel zal er altijd een lente van schoonheid, een zomer van liefde en een herfst van genoeg wezen. ²⁾).

Wanneer het Koren in de aarde valt, en niet sterft, zal het alleen blijven liggen; maar wanneer het tot verrotting overgaat, zal het hondervoudige vruchten dragen. Zoo moet ook degene, die tot het kloosterleven wil overgaan, verzekerd zijn, dat hij geheel van het aardse afgestorven is ³⁾).

De Cederboom (*Cedrus*) en de Hysop.

De Cederboom is een zinnebeeld van de ziel, die, even als het cederhout, onbederfelijk moet wezen ⁴⁾).

Onze armen reiken niet ver genoeg, om de ceders van den Libanon te genaken: stellen wij ons tevreden met de Hysop in het dal. Een zinnebeeld van nederigheid ⁵⁾).

1) Serm. p. 1. 3e dim. de Carême.

2) Lettre à Ste Chantal, 11 Fev. 1607.

3) Ent. 20, de la présent. rel. 4) Vie dév. P. 3, ch. 13.

5) Lettre à Ste Chantal, 13 Sept. 1605.

De rechtvaardige zal groeien als een ceder op den Libanon 1).

Kersen- en Dadelboom.

De Kersenboomen dragen spoedig vruchten, die van korten duur zijn. De Dadelboom heeft verscheidene jaren noodig om vruchten voort te brengen.

Eene middelmatige levenswijze kan men in een jaar verkrijgen; voor de volmaaktheid van het leven zijn vele jaren noodig 2).

Kersen.

Verzadigde duiven vinden de Kersen bitter. Zij, die aan de wereldsche vermaken gehecht zijn, kunnen geestelijke genoegens niet bevatten 3).

Kersenboom. (*Cerasus*).

De vruchten van boomen, die de enting ondergaan hebben, groeien volgens deze. Het zullen kersen zijn, wanneer de ent van kersenhout is. Doch het is altijd de stam, die het sap moet geven. Onze daden worden genoemd naar de deugden waaruit zij voortgekomen zijn; doch het is de christelijke liefde die ze heiligen moet 4).

Kampernoelie, Paddenstoel, Duivelsbrood. (*Champignon*).

De paddenstoelen zijn zinnebeelden der verdorvenheid. Zij zijn sponsachtig, en nemen daarom gemakkelijk het venijn op dat hen omringt 5).

1) Am. d. Dieu, Liv. 9, ch. 2.

2) Lettre 16 Déc. 1619.

3) Vie dév., liv. 4, ch. 14.

4) Am. d. Dieu, liv. 11, ch. 5.

5) Vie dév. P. 3, ch. 33.

De wereldsche geschiedenissen zijn goed. Men moet er zich met mate van bedienen, evenals van de kampernoelies, en alleen om den smaak op te wekken ¹⁾.

De Distel. (*Carduus*).

Evenals men met de kaarden der distels het laken fijn kamt, en evenals de scherpe vijl de roest van het ijzer wegneemt, moet ook de leiding van de oversten, alhoewel met vaderlijke zorg en liefde, een weinig streng zijn ²⁾.

Oogenklaar, Schelkruid, Gouw. (*Chelidonium*).

Aan degenen, die de geelzucht hebben, schijnen alle voorwerpen geel te zijn. Men zegt dat men die ziekte geneest door Oogenklaar onder de voeten te leggen.

Het lichtvaardig oordeel is een geestelijke geelzucht, waardoor men alles van anderen slecht uitlegt en verkeerd beschouwt. Men legge dan het gevoel van liefde onder de voeten, waar de ziel op rust ³⁾.

Kolokwintappel. (*Cucumis. Coloquintes*).

Hoe kunnen wij beter onze liefde betoonen voor onzen Zaligmaker, die zooveel voor ons geleden heeft, dan door de verstervingen?

Wij moeten de doornen van de moeielijkheden in het leven voelen, ons hart doorsteken met de lans van smart en het bitter proeven van den kolokwint, omdat God het wil ⁴⁾.

Dolle Kervel. (*Conium maculatum*).

1) Lettre s. l. préd.

2) Lettres.

3) Vie dév. P. 3, ch. 28.

4) Lettre à une dame, 125.

Lastertaal, op spottende wijze voorgedragen, is de laster in den hoogsten graad: want zooals de dolle kervel een langzaam vergift is, doch met wijn genomen doodelijk wordt, zoo ook blijft de laster, die ongemerkt van het eene oor in het andere gaat, wanneer hij op eene gewone wijze wordt medegedeeld, — lang in het geheugen, wanneer dit op prikkelenden toon geschiedt ¹⁾.

Kaneel (*Laurus cinnamomum*).

De leiding van de ziel is eene moeilijke taak, doch de oogst, nadat men er voor gewerkt heeft, is aangenaam en geurig als de kaneel ²⁾.

Kalebas. (*Cucurbita*).

De worm, die knaagde aan de kalebas van Jonas, scheen klein te zijn; doch door het kwaad dat zij toebracht stierf de plant.

De gebreken in het kloosterleven schijnen dikwijls gering te zijn, en toch zijn zij verderfelijk voor het nako-men van de gelofte van armoede ³⁾.

Dadelboom. (*Phoenix Dactylifera*).

De afzondering van de wereld is evenals een dadel, die een schoonen palmboom der overwinning zal voortbrengen. Doch misschien slechts over honderd uren, of honderd dagen, of honderd weken, ja wellicht over honderd maanden. Het is door den tegenspoed, dat men de overwinning behaalt ⁴⁾.

1) Vie dév. P. 3, ch. 29.

2) Lettres.

3) Lettre à la communauté des Filles-Dieu, 22 Nov. 1602.

4) Lettre a Ste Chantal, 11 Déc. 1620.

Dodecatheon.

God heeft alle goede hoedanigheden in de hoogste volmaaktheid. Hij is goed, wijs, almachtig, waar, rechtvaardig, heilig, eeuwig, onsterfelijk, en onzichtbaar.

Zoo was het Mannabrood des Hemels een voedsel, waarin de smaak van al het ander voedsel der menschen vereenigd was.

De Dodecatheon was, volgens Plinius, een boom, die de kracht had alle ziekten te genezen ¹⁾

Rozen en Dooren.

De weg van den luiaard is als een heg van doornen, omdat hij in alles moeyelijkheden ziet ²⁾.

Wat weet degene die niet beproefd is geweest? (Eccl. 349).

De leliën, die tusschen de doornen groeyen, zullen blanker worden, en de rozen, die bij het water staan, zijn geuriger ³⁾.

Bemin uw kruis, want het is van goud, wanneer gij het aanschouwt met uwe oogen van liefde. Aan de eene zijde ziet gij de liefde van uw hart, gekruisigd tusschen doornen en nagelen; aan de andere zijde zult gij edelgesteenten vinden, om er een kroon van overwinning mede te cieren, die u tot belooning wacht ⁴⁾.

Het is een goed voorteeken voor de ziel veel beproefd te zijn: want, na een doornen kroon, kan men een kroon van rozen verwachten ⁵⁾.

Het vuur, dat Mozes op den berg zag, was een zinnebeeld van heilige liefde, en daar de vlammen tusschen

1) Am. d. Dieu, liv. 2, ch. 1. 2) Serm. p.l. 1^e dim. de l'av.
3) Lettres. 4) Lettr. 143. 5) Lettre 861.

doornen werden voortgebracht, zal ook de heilige liefde onder de beproevingen standvastig worden 1).

Het is met de geestelijke rozenboomen niet evenals met de rozenboomen der natuur: bij de laatste blijven de doornen, terwijl de rozen verwelken; bij de eerste zullen de doornen verdwijnen, en de rozen eeuwigdurend zijn 2).

O God! laat ons hart geheel met liefde voor u vervuld zijn. Laat ons nacht en dag, tusschen Doornen en Rozen gaan, om in het hemelsch Jerusalem te kunnen binnentreden 3).

Eenmaal zal het uur van vertroosting komen, om de doornen van ons hart in rozen te veranderen 4).

Het aangename in de wereld is met droefheid vermen-
geld, even als de schoone Rozen met Doornen.

De Roos is eene schoone bloem, zegt de H. Basilius, maar zij maakt mij treurig, en herinnert mij aan de zonde, waardoor de wereld veroordeeld is doornen voort te brengen 5).

De Roos, hoe schoon ook, is niet volmaakt: want 's morgens is zij schoon roodkleurig, en aangenaam van geur, terwijl zij 's avonds verwelkt is.

Daarom heeft de H. Schrift haar gebruikt als zinnebeeld van de weelde en bekoorlijkheden der wereld, die slechts van korten duur zijn 6).

Wanneer men een Roos veredelt, en muskus in de spleet van den stam ligt, zullen de Rozen, die er uit voortkomen, gemuskeerd zijn.

Splijt dan uw hart open door de heilige versterving, leg de liefde voor God in de spleet, en ent er de deugd

1) Lettr. 11 Sept. 1610. 2) Lettre à une dame, 144.

3) Lettre a Ste Chantal, 213. 4) Lettres.

5) Vie dév. P. 2, ch. 13. 6) Serm. p. le dim. des Rameaux.

op; en de werken, die er uit voortkomen, zullen aangeaan van geur wezen ¹⁾).

Wees niet overdreven in het streven naar de volmaking. Het is niet de natuurlijke eigenschap der Rozen witgekleurd te zijn. De roode zijn schooner en geuriger, de blankheid is eene eigenschap der leliën ²⁾).

Men moet zoo veel mogelijk de goede werken in het geheim doen. Dit wil echter niet zeggen dat men bevreesd moet zijn, om iets goeds te verrichten in het bijzijn van anderen, uit vrees daarvoor achting te verwerven. Dit is een schroom als die der dwazen, welke zeggen, dat zij zoo zwak van hoofd zijn, dat de rozengeur hun hoofd pijn veroorzaakt ³⁾).

De roos is het zinnebeeld van den H. Joannes, wiens blozende liefde meer schitterend was dan de Roos. Hij ook heeft, evenals zij tusschen de doornen van versterving geleefd ⁴⁾).

De overdenking is gelijk aan iemand, die den geur der Rozen, anjelieren, rozenmarijn, thym, jasmijn en oranjebloesem afwisselend riekt; doch de bespiegeling is, evenals de geur der geestrijke wateren, uit alle deze planten bereid ⁵⁾).

De Roos en de Lelie van het gebed kan men slechts bewaren en voeden tusschen de doornen van versterving ⁶⁾).

Weest niet verwonderd, dat ik u water en Rozen be loof. Want beiden zijn bijnamen, die op alle de leeringen van den katholieken godsdienst, toepasselijk zijn ⁷⁾).

1) Am. de Dieu, LXI, ch. 2. 2) Lettre à une dame, 10 Juin 1605.
 3) Lettres. 4) Lettre, 894. 5) Am. de Dieu, liv. 6, ch. 5.
 6) Lettres. 7) Lettre sur la préd.

O! dat het aan het goddelijk kindeken Jezus moge behagen onze harten in zijn bloed te dompelen en met zijn heiligen naam te balsemen, opdat de Rozen onzer goede begeerte purper geverfd en balsemgeurig mogen worden ¹⁾).

Dat onze gekruisigde Zaligmaker u strekke tot een bloemtuil op uw hart: want zijne Doornen zijn schooner dan de Rozen ²⁾).

Lees dan in het boek van het kruis, en gij zult er den naam van Jezus vinden. Dat wil zeggen Nazarëer, en beteekent *bloeiend*, want door het kruis wordt onze ziel versierd met schoone heilige bloemen van deugd. Het is op het kruis dat onze Zaligmaker eene Roos van marteldom, een viooltje van nederigheid, en eene lelie van zuiverheid was ³⁾).

Onze gebreken groeyen als doornen uit onze ziel; zij zullen in geurige Rozen veranderen en ontspruiten door de genade van den H. Geest ⁴⁾).

De kroon van de echtgenootte moet niet zachter wezen dan die van den echtgenoot.

Als eene Roze tusschen de Doornen is mijne beminde tusschen de dochteren. Cant. II, 2 ⁵⁾).

Plant in uw hart den gekruisten Jezus en alle de kruisen der wereld zullen als Rozen zijn ⁶⁾).

Overdenk de pijnen der martelaren, en zeg, helaas! mijn arbeid is een troost, en mijne kwellingen zijn Rozen, in vergelijking met hetgeen de martelaren geleden hebben ⁷⁾).

Wanneer men God dient in oogenblikken van ongevoeligheid en dorheid, is dit niet minder aangenaam aan Zijne

1) Lettre 879 à Ste Chantal.

2) Lettre 794.

3) Sermon pour l'inv. de la Ste Croix.

4) Lettre 819.

5) Lettres.

6) Lettr. 96, Avril 1622.

7) Vie dév. 3, Part ch. 3.

goddelijke majesteit. Wij zijn dan evenals zekere rozen, die, versch zijnde, zich bevallig voordoen, doch verdroogd, welriekender zijn ¹⁾).

De Vijg. (*Ficus*).

Men zegt, dat de paarden en muilezels, met Vijgen beladen, bezwijken onder dien last, en hunne krachten verliezen. Aangenamer dan de Vijgen is de wet Gods; doch de weerspannige mensch, die, evenals het paard of de muilezel, geen verstand heeft, zal den moed verliezen, en geen kracht hebben om dezen aangename last te dragen ²⁾).

Lischbloem. (*Iris*).

Men zegt, dat de Lischbloem voor de zon hare bloemen sluit. Zoo zoekt ook de mensch de eenzaamheid in stille overdenking met God ³⁾).

Bloemen.

In het voorjaar, wanneer de planten in volle groeikracht zijn, en de verschillende geuren hunner Bloemen verspreidden, verliezen de jachthonden het spoor van het wild; zoo zullen ook degenen, die voortdurend met allerlei begeerten en plannen vervuld zijn, het spoor bijster worden van de goddelijke Bruid, die in het Hooglied vergeleken wordt bij een jonge hinde. (*Cant.* 2. 9) ⁴⁾).

De Bruidegom van het Hooglied zegt: »De Bloemen in onzen hof ontspruiten; de tijd van snoeien is daar.» De Bloemen van ons hart zijn de goede begeerten: dus zoodra zij zich vertoonen, moet men het snoeimes nemen om

1) Vie dév. P. 4, ch. 14.

2) Am. de Dieu, Liv. 8, ch. 5.

3) Am. d. Dieu, Liv. 6, chap. 7.

4) Am. d. Dieu, L. 12, ch. 3.

alle doode en overtollige werken uit ons geweten te doen verdrijven 1).

Evenals de tanme bijen, moeten de Christenen slechts den honig uit de Bloemen zuigen, om er zich mede te voeden.

Doch men vindt er, die het tegenovergestelde doen, en evenals de wespen het venijn uit de Bloemen halen, door hunne kwaadsprekendheid 2).

Wanneer men in een schoonen bloemhof wandelt, verlaat men hem niet gaarne, zonder eenige Bloemen te hebben geplukt, die men dan den geheelen dag bewaart om hunne lieflijke kleuren en geuren. Wanneer men over eenige geheimen van het geloof in overdenking is geweest, moet men ook eenige punten daarvan in het geheugen bewaren, om die, gedurende het overige van den dag, te doorgronden onder het genot hunner geestelijke welriekendheid 3).

De berg Carmel is overdekt met schoone welriekende Bloemen; hij is daarom een zinnebeeld van de H. Maagd en van de H. Kerk 4).

De H. Maagd Maria is de uitverkoren Bloem onder alle Bloemen 5).

Nazareth beteekent Bloem, en is daarom een zinnebeeld van den godsdienst. De godsdienst is eene bloeyende stad met geurige Bloemen gecierd 6).

Hooi.

De Barnsteen trekt een Hooipijltje aan, evenals de zeil-

1) Vie dév. P. 1, ch. 5.

2) Serm. Dim. des Ram.

3) Vie dév. P. 2, ch. 7.

4) Sermon p. l. Visitation.

5) Serm. p. l'Annonc.

6) Serm. pour l'Ann.

steen het ijzer. Zijn wij nu ijzer door onze ongevoeligheid, of gelijk een Hooipijltje door onze zwakheid, ons hart moet tot God getrokken worden ¹⁾.

Aardbeziën. (*Fragaria Vesca*).

Men bewondert de onschuld en zuiverheid in de Aardbeziën, die, niettegenstaande zij met hare ranken over de aarde kruipt en met vergiftige adders en hagedissen voortdurend in aanraking komt, altijd geurige en onschadelijke vruchten draagt.

Zoo ook zijn de deugden der menschen, die, alhoewel zij in een hart wonen dat aan het aardse en de zonde gehecht is, altijd zuiver zijn. Aristoteles zegt: de deugd is eene gewoonte, waarvan men geen misbruik kan maken ²⁾.

Evenals de kleine kinderen, die met het eene handje den vader vasthouden, terwijl zij met het andere de Aardbeziën plukken, die langs den weg groeyen, zoo moet men ook de goederen der wereld met de eene hand aannemen en de andere den hemelschen Vader tot bescherming toereiken ³⁾.

Vruchten.

Wij kunnen de driften en genegenheden van onze ziel kennen aan hare vruchten. Ons hart is als een boom, waarvan de takken onze hartstochten en genegenheden zijn. De werken en handelingen zijn er de vruchten van ⁴⁾.

God gebood bij de schepping aan de planten, dat zij Vruchten zouden voortbrengen volgens haar soort. Zoo gebiedt hij ook aan de Christenen, die de levendige planten

1) Lettr. 871. 2) Am. d. Dieu, L. II, ch. 2.

3) Vie dév. P. 3, chap. 10. 4) Vie dév. P. 4, ch. 13.

zijner Kerk zijn, dat zij vruchten van vroomheid zullen dragen 1).

De Suiker maakt de onrijpe vruchten smakelijk, en neemt het zuur er van weg.

De godsvrucht is de geestelijke Suiker, die het lijden bij de verstervingen verzacht, het leed der armen lenigt, en de verdrukten troost 2).

De eigenliefde is een wortel, dien men moeielijk in het hart van den mensch kan vernietigen, doch men kan, door de beoefening der deugd, voorkomen dat hij vruchten van zonden draagt 3).

Men beoordeelt dikwijls de genegenheid, meer volgens de [bloemen der] briefwisseling, dan wel volgens de vruchten van ware en oprechte inwendige gevoelens. 4).

De bladeren der Boomen dienen niet alleen tot versiering van den boom, maar ook tot bewaring van de vruchten. Zoo dient ook de goede naam tot bewaring der deugden 5).

Wanneer de Vruchten rijp zijn, kunnen sommige op stroo, andere in zand of in hunne bladeren bewaard worden; doch, eenmaal open gesneden, kan men die niet zonder honig of suiker bewaren. Zoo is het ook met de kuischheid, die lang kan bewaard blijven, wanneer zij niet gewond is, door het kwaad: maar eenmaal ontstoken, kan men haar alleen door godsvrucht behouden 6).

Wanneer na eene langdurige droogte de planten verdroogd en de bloemen verwelkt zijn, zoodat de vruchten der aarde verlangen naar eene heilzamen regen, ziet men dikwijls de wolken op-een-drijven, die donder, bliksem en

1) Vie dév. P. 1, ch. 3. 2) Vie dév. P. 1, ch. 2.

3) Lettre 769. 4) Lettre 835. 5) Vie dév. P. 3, ch. 7.

6) Vie dév. P. 3, ch. 12.

hagel voorspellen, zoodat de landman vreest, dat al zijn vruchten zullen vernield worden. terwijl daarentegen langzaam eenige druppelen water uit den hemel vallen en een weldadige regen het geheele plantenrijk verfrist. Zoo was het ook met den hof der H. Kerk, die eenigen tijd van het water des levens was beroofd geweest, dat wil zeggen, van de tegenwoordigheid van zijnen goddelijken meester. Toen ook had de vrees voor de joodsche vervolging de bloemen en vruchten verdroogd en doen verwelken, totdat er een malsche regen van genade uit den hemel daalde ¹⁾.

Geneverboom. (*Juniperus communis*).

Abraham spijsde de engelen onder de schaduw van eenen boom. Ismaël werd verhoord onder den boom van de woestijn, en Elias werd gespijsd onder den Geneverboom.

Wij verlangen slechts de schaduw van het kruis ²⁾.

Grâce de St Paul ³⁾

Men zegt dat, wanneer men deze plant heeft gebruikt als voorbehoedmiddel tegen het vergif van slangen en adders, de wond, als men van deze dieren gestoken is, niet opzwelt.

Zoo zal ook de zachtheid en nederigheid een voorbehoedmiddel wezen tegen de wonde, die de beleediging in het hart maakt ³⁾.

1) 1^r Sermon p. Pentecôte. 2) Sermon s. l'inv. de la Croix.

*) Waarschijnlijk *Gratiola*, Gods genade; bij den grooten nederlandschen plantenkenner Rembert Dodonæus wordt deze plant aanbevolen als geneesmiddel tegen het vergif van slangen en adders.

3) Vie dév. P. 3, ch. 8.

Granaatappel. (*Granatum*).

Wanneer men iemand een Granaatappel geeft, geeft men dien voor het sap, doch men geeft tevens den harden bolster die daarbij behoort.

Zoo ook geeft de H. Geest zijne goddelijke gaven met de vreeze Gods ¹⁾.

De Granaatappel is een zinnebeeld van de christelijke liefde ²⁾.

De H. Gregorius zegt ook, dat de Granaatappel te vergelijken is bij de christelijke liefde, door de roode kleur, de menigvuldige zaden, en de kroon welke de vrucht draagt. De christelijke liefde is rood van de liefde Gods, en vervuld met verschillende deugden, waarvoor eene eeuwigdurende kroon is weggelegd.

Het sap is zuur en zoet van smaak, evenals de liefde nooit volmaakt is in deze wereld ³⁾.

Mistelboompje. (*Viscum album*).

Er zijn hartstochten bij den mensch, welke ontstaan bij de liefde, en die evenals het Mistelboompje op andere boomen groeit tot hun nadeel, ook nadeelig zijn voor de ware liefde ⁴⁾.

Het Mistelboompje ontstaat niet op andere boomen uit den boom of door den boom. Zoo ook ontstaan er dikwijls onvolmaaktheden bij den mensch, die God lief heeft, welke niet door zijnen wil voortkomen ⁵⁾.

Zonnebloem. (*Helianthus annuus*).

1) Am. de Dieu, liv. 11, ch. 17.

2) Am. d. Dieu, liv. 11, ch. 19.

3) Am. de Dieu, liv. 6, ch. 13.

4) Am. de Dieu, liv. 1, ch. 10.

5) Lettre 14 Juillet 1615.

Bij het beschouwen eener Zonnebloem riep een godvreezend man uit: O Heer! wanneer zal mijne ziel de bekoorlijkheden Uwer goedheid volgen ¹⁾!

De Zonnebloem wendt niet alleen hare bloemen, maar ook hare bladeren naar de zon. Evenzoo wendden ook de uitverkorenen de bloem des harten dat wil zeggen de gehoorzaamheid aan de wet Gods naar den goddelijken wil ²⁾.

Laurierboom. (*Laurus nobilis*).

Wanneer de herders in Arabië het onweder zien naderen, verschuilen zij zich met hunne kudde onder de Laurierboomen. Wij ook moeten onze schuilplaats zoeken onder het kruis, wanneer de vervolging voor de waarheid nadert, of ons onheil overkomt ³⁾.

Klimop. (*Hedera Helix*).

De H. Franciscus van Sales gebruikt het Klimop dat aan de muren zich vasthecht, als een zinnebeeld van groote gehechtheid aan God. (Heilige geestverrukking) ⁴⁾.

Lelie. (*Lilium album*).

Men zegt dat de Lelie vroeg bloeit, wanneer de bol slechts even met aarde bedekt is, en dat men den bloeitijd vertragen kan, naarmate de diepte, waarin de bol geplant is. Wanneer het hart van den mensch, hetwelk de liefde Gods zoekt, verdiept is in wereldsche zaken, zal het laat bloeyen; doch wanneer het slechts in de wereld is voor zoo verre het volgens iemands staat noodig is, zul-

1) Vie dév. P. 2, ch. 13. 2) Am. de Dieu, liv. 7, ch. 13.
3) Lettr. 110. 4) Am. de Dieu, liv. 7, ch. 3.

len de bloemen des harten spoedig ontluiken en een aangenamen geur verspreiden ¹⁾).

Evenals uit de onreine en walgelijke meststoffen schoone, welriekende bloemen voortkomen, evenzoo veranderde Magdalena, na het onreine leven der zonden verlaten te hebben, in eene schoone geurige Lelie van reinheid ²⁾).

De Lelie der dalen is een zinnebeeld van het nederig hart ³⁾).

De kuischheid is de lelie der deugden ⁴⁾).

De H. Agatha, de H. Thecla en de H. Agnes verkozen den dood boven het verlies van de Lelie harer kuischheid ⁵⁾).

De Lelie staat alleen als een zinnebeeld van zuiverheid tusschen alle bloemen.

De H. Maagd Maria staat als het reinste schepsel tusschen alle schepselen.

Tota pulchra es, amica mea, et macula non est in te. (Cant. 4) ⁶⁾).

Jezus Christus is niet alleen de bloeme des velds, maar ook de Lelie der dalen.

De schoonheid der Lelie bestaat voornamelijk in hare blankheid. Dilectus meus candidus ⁷⁾).

De Lelie groeit evenals de roos in het wild, zonder menschelijke zorg. De H. Franciscus van Sales zegt: Het is uit nederigheid, dat de Zaligmaker de Lelie der dalen, en de bloeme des velds als vergelijking gekozen heeft: hij veronderstelt dat de bloeme des velds de roze was ⁸⁾).

1) Am. de Dieu, liv. 12, ch. 3.

2) Serm. ple jour de Sainte Magdeleine. 3) Lettres.

4) Vie dév. P. 3, ch. 12. 5) Lettre à Ste Chantal.

6) Serm. p. le dim. des ram. 7) Serm. p. l. veille des Rois.

8) Serm. p. l. veille des Rois.

Jezus Christus was in zijn lijden als eene Lelie tusschen de doornen 1).

De gouden kandelaar voor het tabernakel, in Leliënvorm vervaardigd, was een zinnebeeld van de bloem van Jesse 2).

De christelijke liefde bevat de zeven gaven van den H. Geest, en is te vergelijken bij eene Lelie, die zes bloembladeren heeft, witter dan de sneeuw, en in het midden schoone gouden hamertjes van wijsheid draagt, welke in ons hart de zachte gewaarwordingen drijven van de goedheid des Vaders, de barmhartigheid des Zoons, en de lieflijkheid van den H. Geest 3).

Toen Jezus aan Magdalena verscheen in de gedaante van een hovenier, zeide zij: Meester, indien gij somtijds mijnen gekruisten Zaligmaker onder uwe bloemen als eene verwelkte lelie hebt geplant, zeg het mij, dan zal ik haar spoedig met mij dragen. (Joannes 20, 15) 4).

Alruin. (*Mandragora*).

De geur dezer plant is op eenen afstand aangenaam, maar naderbij en volop daarvan genietende, is hij nadelig en slaapverwekkend. Zoo is het ook met de eerbewijzingen, die aangenaam zijn, wanneer men er niet te veel aan hecht, doch verderfelijk, wanneer men daarvoor eene ijdele zucht heeft 5).

Meloen. (*Cucumis melo*).

Dikwijls onthoudt men zich van de zonde, zoals de zieken zich onthouden van den Meloen. Het is, omdat de

1) Am. de Dieu, liv. 5, ch. 5. 2) Serm. p. 1. Pentec.

3) Am. de Dieu, liv. 11, ch. 15. 4) Am. de Dieu, liv. 5, ch. 7.

5) Vie dév. P. 3, ch. 4.

geneesheer gezegd heeft, dat het doodelijk zoude zijn dien te eten. Velen willen gewoonlijk dan toch van den geur genieten, en achten diegenen gelukkig, welke er van eten kunnen 1).

Mosterdplant. (*Sinapis nigra*).

Onze goede werken zijn als een klein Mosterdzaad, en zijn geenszins te vergelijken bij den boom van glorie, welke er uit voortspruit Zij hebben echter de kracht en de deugd, om deze voortspruiting te bewerken, omdat zij door den H. Geest ontstaan 2).

Myrrhe. (*Balsamodendron Myrrha*).

De myrrhe is aangenaam van geur, doch bitter van smaak: een zinnebeeld van het bitter lijden van Jezus Christus 3).

Mijn beminde is als een bundelken Myrrhe, dat op mijn borst rust. (Cantic. I, 12) 4).

Het gebed is als een rook, die opgaat uit welriekende Myrrhe 5).

Uit den Myrrheboom druipt de Stacte op eene natuurlijke wijze; de gewone Myrrhe wordt door insnijding in overvloed verkregen. Zoo ook ademde de H. Franciscus gedurende zijn geheele leven de liefde Gods, die later uit zijne wonden in stroomen vloeide 6).

Nardus. (*Nardo stachys*).

De Nardus is een plant, die zich niet verheft als de ce-

1) Vie dév. P. 1, ch. 7. 2) Am. de Dieu, L. 11, ch. 6.

3) Serm. p. le dim. de quinquagesima.

4) Am. de Dieu liv. 6, ch. 5. 5) Cantic. 3, 6. Vie dév. P. 2, ch. 14.

6) Am. d. Dieu, liv. 6, ch 15.

derboom, maar aangename geuren verspreidt. Daarom gebruikt de H. Franciscus van Sales deze plant als zinnebeeld van de H. Maagd Maria ¹⁾).

Noten. (*Juglans regia*).

Er is niet meer verschil tusschen de leer der kerkvaders en de H. Schrift, dan er verschil is tusschen eene heele of gebroken Noot, waarvan een ieder de pit kan eten ²⁾).

Anjelier. (*Dianthus*).

Dat de gekruiste Jezus u zij, als een bloemtuil op uw borst (Cantic. 1, 12); want zijne nagelen zijn schooner dan Anjelieren ³⁾).

Ajuin. (*Allium*).

Evenals de Joden, bij het verlaten van het land van Egypte, zich beklagden geen Ajuin te hebben, zoo zijn er ook velen, die de zonden verlaten, doch er steeds aan gehecht blijven ⁴⁾).

Olijfbroom. (*Olea Europaea*).

De wijngaard, tusschen olijfboomen geplant, zal zachte druiven met olijvensmaak voortbrengen. De ziel, die met deugdzaame personen verkeert, zal deugdzaam worden ⁵⁾).

De twee deuren van het Heiligdom in den tempel van Salomon waren van Olijfboomenhout gemaakt. Zij waren

1) Serm. p. 1. Visitation. 2) Lettr. sur la préd. Oct. 1604.

3) Lettr. 794. 4) Vie dév. P. 2, ch. 7.

5) Vie dév. P. 3, chap. 8.

zinnebeelden van de H. Schrift en de overlevering, twee deuren van Olijfhout der genade Gods. 1).

De duive bracht den Olijftak van vrede en verlossing in de ark van Noach. Zoo bracht de Zaligmaker ook den olijftak van heiligen vrede aan de Apostelen na Zijne verrijzenis, zeggende: Pax vobis 2).

Addestonge of Speerkruid. (*Ophioglossum*).

Zij, die het sap van het Speerkruid drinken, verbeelden zich overal adders en schrikwekkende zaken te zien. Evenals hoogmoedige, ijverzuchtige en haatdragende menschen alles afkeuren en slecht vinden 3).

De Wonderboom. (*Palma Christi*).

Evenals de dieren nooit het zaad des Wonderbooms durven eten, zoo zijn er menschen, die zoodanig met de wereldsche zaken zich bezighouden, dat zij vermeenen dat het voor hen onmogelijk is zich met het godsdienstig leven te bemoeven, om mede te dingen naar den palmtak van christelijke godsvrucht 4).

Welriekende Planten.

De welriekende planten zijn zinnebeelden van christelijke liefde, die de Koningin der deugden is, evenals de balsemboom prins der welriekende planten genoemd wordt. 5).

Appel der Liefde. (*Solanum lycopersicum*).

De verstervingen en moeyelijkheden van het leven moet

1) Serm. p. le 4^d Dim. ap. Pâques. 2) Serm. v. l. Mardi de Pâques.
3) Vie dév. P. 3, ch. 28. 4) Vie dév. préf. 5) Liv. 3, ch. 2.

men beschouwen als een appel der liefde, en hem verbergen in ons hart 1).

Paradijs-Appel.

De christelijke liefde wordt vergeleken bij eene vrucht, aangenaam van smaak als de Paradijs-appel, geplukt van den boom des levens (den H. Geest) geënt op onze ziel, in ons aanwezig door Gods oneindige barmhartigheid 2).

Appel van Sodoma.

De Appel van Sodoma, die geëen sap bevat, en als asch vergaat bij de aanraking, is een zinnebeeld der zonde 3).

Saffraan. (*Crocus Sativus*).

De eerbewijzingen en hooge betrekkingen zijn als de saffraanplant, welke beter groeit, wanneer zij onder de voeten vertrappt wordt. De schoonheid van den mensch is voor een ander aangenaam, wanneer zij met nederigheid gepaard gaat. De geleerdheid maakt iemand belachelijk, wanneer hij er trotsch op is 4).

Zoethout. (*Glycyrrhiza glabra*). *)

Die het Zoethout in den mond nemen, hebben daarvan een zoo zoeten, aangenaamen smaak, dat honger en dorst vergaat. Even aangenaam van smaak is het hemelsch manna van inwendigen troost des godsdienstes, het is de voorsmaak van hemelsche vreugde 5).

1) Entret. 2. de l'obéissance. 2) Am. d. Dieu, l. 11, ch. 20.

3) Am. d. Dieu, liv. 9, ch. 11. 4) Vie dév. P. 3, ch. 4.

*) Bij den H. Franciscus van Sales *Herbe Scitique*, bij Theophrastus *Scythiae rhiza*, bij Plinius *Scythica radix*.

5) Vie dév. P. 4, ch. 13.

Tabak. (*Nicotiana Tabacum*).

De goede naam is als de Tabak, die, met mate gebruikt, kan dienstig zijn, maar schadelijk is, wanneer men er misbruik van maakt 1).

Pistacheboom. (*Pistacia Terebinthus*).

De Pistacheboom, waaruit de ware terpentijn vloeit, is een zinnebeeld van het H. Kruis, waarover het bloed van onzen goddelijken Zaligmaker stroomde 2).

Palmboom.

Onze zwakke natuur, altijd gegriefd door de zonden, is als de Palmboom in onze streken, welke onvolmaakte vruchten voortbrengt, terwijl zij slechts in warme gewesten rijp worden. In ons hart ontstaat wel opeen natuurlijke wijze een begin van liefde jegens God, doch de volmaakte liefde, die de ware rijpheid is, kan slechts door eene hemelsche liefde ontstaan 3).

In geestelijke en wereldsche zaken komt men langzaam tot de volmaaktheid, evenals de Palmboom verscheidene jaren noodig heeft om vruchten te dragen 4).

De Palmtak is het zinnebeeld der volmaaktheid 5).

Alhoewel de Palmboom de prins der boomen is, is hij de nederigste der boomen, omdat hij in de lente zijne bloemen verbergt, terwijl er anderen mede pronken 6).

Perzikboom. (*Amygdalus persica*).

1) Lettres. 2) Eréndard de la S. Cr. Liv. 4, ch. 11.

3) Am. de Dieu, Liv. 1, ch. 17.

4) Lettre à une dame, 20 Sept. 1621.

5) Serm. p. le Dim. des Ram. 6) Des Vert. de St. Joseph, Entr. 19.

34 ZINNEBEELDEN VAN DEN H. FRANCISCUS VAN SALES,

Bij de Ouden vergeleek men een deugdzaam mensch bij een perzik met een perzikblad dat er op ligt, omdat de perzik den vorm van een hart heeft, en het blad dien eener tong. De beteekenis daarvan is deze: dat een wijs en deugdzaam mensch niet alleen de tong moet gebruiken om goed te spreken, maar dat de tong op het hart moet liggen om de taal der liefde te spreken ¹⁾.

Planten.

De christelijke liefde is een plant, waarvan de godsvrucht de bloem is ²⁾.

Een strenge winter vernielt alle planten. De zonde, die de winter der ziel is, staakt alle goede werken ³⁾.

Het gebed is als gezegend water, dat de planten onzer goede voornemens besproeit, om ze met lover en bloemen te overdekken ⁴⁾.

Appelen. (*Pyrus Malus*).

De deugden der Heidenen waren als een appel, die wormstekig is en, door de uiterlijke kleur bedriegt. De worm van ijdelheid knaagt van binnen, en wanneer men hem gebruiken wil, moet men het goede met het kwade er van wegwerpen ⁵⁾.

Omring mij met Appelen (Hooglied, 2. 5), zinnebeeld van het hart, dat men de H. Maagd Maria aanbiedt ⁶⁾.

Wijngaard. (*Vitis Vinifera*).

Evenals men de Druiven na den wijnoogst perst, moet

1) Serm. p. 1. jour de la Purification. 2) Vie dév. P. 1, ch. 2.

3) Am. de Dieu. 4) Vie dévôte, P. 2, ch. 1.

5) Am. d. Dieu, Liv. 11, ch. 10. 6) Lettre 97.

men, bij den geestelijken oogst, de genade en de beloften van God uit de ziel persen, door het gebed en de christelijke liefde ¹⁾).

Vaarwel, waarde zuster, het klokje roept mij: ik ga naar de Wijnpers der H. Kerk op het altaar, waar voortdurend de heilige Wijn vloeit uit die kostbare en eenige druiventros, welke onze heilige abdis (de H. Maagd) als een hemelsche wijngaard ons heeft voortgebracht ²⁾).

De ziel is als een wingert Gods. Het geloof is de bewaarplaats des wijns; de hoop is de toren; de christelijke liefde is de wijnpers, de wet van God is de haag, die den wijngaard (de H. Kerk) afscheidt van de ongeloovigen ³⁾).

Men plant den Wijngaard voornamelijk voor de druiven, alhoewel hij eerst bladeren en bloemen voortbrengt. Zoo ook plantte God den wijngaard van het heelal. De bladeren en bloemen waren de verschillende geslachten van menschen als voorboden van die goddelijke druiventros, die in het Hooglied zoo geroemd wordt ⁴⁾).

Evenals de wijn in vaten gesloten, zonder den reuk te genieten; den geur van den bloeienden wijngaard gewaar wordt, zoo ook werd de H. Joseph den geur en kracht gewaar van het goddelijk Kind, dat in zijnen wijngaarden bloeide ⁵⁾).

O God! Uw kruis is als een gekronkelde wijnstok: er hangt slechts eene druif aan, die meer dan duizenden waard is. Hoe vele zaadkorrels hebben er de heiligen in gevonden ⁶⁾!

Wanneer het wijnsap lang in de druif blijft, zal het bederven; wanneer de ziel lang in de wereldsche genoegens

1) Lettr. 12 Oct. 1608. 2) Lettre à Sainte Chantal, 21 Fév. 1606.

3) Lettr. à M. de Chantal, 21 Fevrier 1606.

4) Am. d. Dieu, C. 11, ch. 5. 5) Lettr. 896 6) Lettr 12 Oct. 1608.

630 576/Edc

36 ZINNEBEELDEN VAN DEN H. FRANCISCUS VAN SALES,

en wellusten verblijft, zal zij ook bederven; doch wanneer men haar perst door wederwaardigheden, zal er een zachte drank van boetvaardigheid en liefde uit vloeijen ¹⁾.

Het Riet.

Onze werken, wanneer zij uit ons voortkomen, zijn slechts bij het zwakke riet te vergelijken; doch dat riet zal kostbaar als een goudstaf worden, door de christelijke liefde ²⁾.

Thijm. (*Thymus vulgaris*).

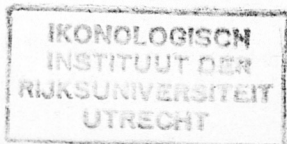
Evenals de honig uit de bloemen van den Thijm, een klein bitter plantje, de beste is, zoo zal ook de deugd, door de bitterheden des levens geoefend, de beste wezen ³⁾.

Viooltje. (*Viola odorata*).

De ware weduwe is als een klein Viooltje in de maand Maart, dat een aangename geur van godsvrucht verspreidt, onder de breede bladeren verborgen, blijft en door de kleur de versterving aanduidt ⁴⁾.

- 1) Serm. s. la résurr. de Lazare. 2) Am. de Dieu, liv. 11, ch. 6.
3) Vie dév. P. 3, ch. 3. 4) Vie dév. P. 3, ch. 40.

+ m. 25. g. 1

eer
hte

zijn
riet
ste-

een
gd,
n³).

and
ver-
door

ch. 6.

